

ВЛАДИМИР ЗАЯЦ РАЗКАЗИТЕ НА СТАРИЯ КОСМОГАТОР

Превод от руски: Александър Пеев, 1980

chitanka.info

— Колко се радвам, колко се радвам! — Антоний Ендотелиус-младши грижливо разполагаше гостите по креслата. — Много добре, внучето ми, че си решил да ме навестиш, че и приятел си довел.

В отговор внукът промърмори нещо неразбрано.

— Защо не предупреди мен, стареца? Заради изненадата? Браво! А защо не сваляте ръкавиците си? Топло е.

— Мода, деденце — пресипнало отговори приятелят на внука.

— Е, щом е модно — старият космогатор махна с разбиране ръце. — Вие само за минутка поседете, позабавлявайте се сами, а аз ще приготвя кафе по гуарамски. Такова, каквото го обичаш, внучето ми. Нали?

— Много го обичам — побърза да се съгласи внукът.

Хазяинът скоро се върна, държейки в дългите си слаби пръсти поднос с три чашки кафе.

— Може би, момчета, да седнем на терасата, а? Там подухва морският ветреца, пък и лула мога да изпуша, без да ви преча.

Внукът и приятелят се спогледаха.

— Че защо, дядо! Тук е тъй уютно. А твоят дим никак няма да ни пречи — ще ни спомня стари времена.

Антоний Ендотелиус, като премрежи загадъчно очи, погледна внука си.

— С какво да ви развлека? — попита той замислено, като пълнеше лулата си. — Ще ви разкажа някоя от моите истории.

— Да, да! — внукът и приятелят го подканиха в хор. — Разкажете ни за матодите.

— Добре — съгласи се старият космогатор.

Той удобно разположи в креслото своето дълго и костеливо тяло, разпали лулата си и като гледаше замислено кълбетата дим, започна разказа си:

— Няма да ви напомням за това, че на времето ме смятаха за най-добрия Извънреден инспектор. Името ми беше известно по цялата Галактика, пък и извън нея. Аз разкривах най-загадъчните произшествия. Вярно, сега съм немощен и стар, много неща започнах да забравям, мисълта ми вече не е така остра. А някога... Впрочем от скромност няма повече да наблягам върху своите несъмнени, но, уви, минали достойнства. И така, само факти. Отлично си спомням: лятно утро на тридесет и първи юли, десет часа, петдесет и две минути и

четиридесет и три секунди. Припламва екранът на видеофона. Разпознавам старшия експерт по външни превози. Лицето му бледо, под очите сенки, а гласът му трепери.

„Необходима е вашата помощ“ — каза той веднага щом като се поздравихме.

„Готов съм — отговорих му аз. — Ще ви помогна да откриете товарната ракета, които е изчезнала при загадъчни обстоятелства.“

Инспектор Елдер неведнъж се е убеждавал в изключителната ми проникателност, но и този път не можа да сподави изумлението си.

„Как се досетихте?!“

„О, това е много просто — небрежно казах аз. — Първо, в моята енциклопедична памет се съхраняват сведения за това, че на двадесет и девет юли се завръщат ракетите за далечни превози. Второ, като съдя по вида ви, вие не спите вече две денонощия, тоест от двадесет и девет юли. Трето, главата ви е леко извърната надясно. Това е, защото две денонощия сте правили опити да се свържете с товарните ракети, а техните екрани ви се падат малко отлясно. Като сумирах всичко това, дойдох до извода, че някоя от товарните ракети не се е завърнала. И накрая, щом като сте се обърнали за помощ към мен, значи изчезването е било загадъчно.“

„Гениално! — не се сдържа Елдер. — И едновременно с това колко просто!“

„Всичко гениално е просто — скромно казах аз. — Сега разкажете ми по-подробно нещата.“

И ето какво ми разказа старият експерт. На базата не се върнала фотонната нула-ракета 98/117 с пилот Василий Сазонов. Полетите му и по-рано не са били съвсем редовни, но на това не придавали особено значение. Ту се връщал с няколко часа по-рано, ту пристигал отпочинал и загорял от най-тежкия рейс. Загорял! А в сектора АС 325 Б/84, където той летеше, няма нито една прилично ярка звезда, която да излъчва ултравиолет. Всички звезди са червени с температура на фотосферата много по-ниска от шест хиляди градуса. Под такива не можеш да загориш!

Като поговорих с Елдер, аз отидох в информатеката и прегледах редица необходими материали.

Следващият ден отидох на космодрома. Моят кораб, снабден със свръхмощни двигатели, стоеше в най-глухия ъгъл. Между бетонните

плочи, на които стоеше корабът, беше покарала жилава трева. Едва отворих люка. Влязох в каютата и какво да видя! Гнусотия, запуснато! Навсякъде един пръст прах, паяжини, мухи летят — размерите им като на врабче. Вероятно мутанти. А паяците! Представяте ли си какъв трябва да е паякът, за да улови такава мушичка? Едва успях да въведа ред, натоварих ракетата и потеглих към сектор АС 325 Б/84. Товарната ракета сякаш наистина се беше изпарила. Изведнъж гравиметърът започна да показва много голямо гравитационно поле. Някаква маса силно привличаше ракетата. Отначало не придадох особено значение, но гравитацията продължаваше стремително да нараства. Аз, с присъщото си великолепно хладнокръвие, реших да включа маневрените двигатели, за да обърна дюзите на основния двигател към източника на гравитация. Но о, ужас, след като натиснах клавиша, не чух познатия ми грохот със свистене. Маневрените двигатели не заработиха! С мълниеносно движение включих дефектора и на екрана се появи надпис: „Контакт № 173 от верига № 25 не е сработил“. Хвърлих се към верига № 25 и чупейки нокти, смъкнах капака. Дебел слой паяжина лежеше върху електродите. Тя като диелектрик пречеше на контакта. Очистих я и се хвърлих към каютата. Но беше твърде късно. Показанията на гравиметъра бяха такива, че да се измъкна от обятията на черната звезда не можех и да мечтая. Да, това беше черна звезда — крайно мистериозно явление. Неимоверно огромната ѝ гравитация свива времето и пространството в здрав пашкул, от който не може да се отскубне и светлинен лъч.

Мозъкът ми по бързина не отстъпваше на изчислителна машина, този път обаче аз размишлявах мъчително дълго. Но и сега намерих решение на извънредно сложния проблем. Припомних си старинната теория: ако се лети към центъра на черната звезда с достатъчно ускорение, то може да се постигне скорост, която надвишава светлинната. В този случай летящият обект се оказва в друг физически свят, където времето тече обратно.

Без да губя и секунда повече за размишления, включих двигателите на пълна мощност и с още по-голяма скорост се понесох към центъра на черната звезда. За известно време бях загубил съзнание, но когато дойдох на себе си, разбрах, че ракетата с огромна, но бързо намаляваща скорост се отдалечава от черната звезда. Наоколо се простираше съвършено непознат Космос. Приличащи на Слънцето

звезди излъчваха равна светлина. Погледът ми попадна на корабния хронометър — секундната стрелка се движеше в обратна посока.

И тук ми хрумна една мисъл. Ето го и отговора — защо пилотът Василий Сазонов се е връщал по-рано, загорял и отпочинал. Добре го е измислил, хитрецът му! А къде е планетата, на която е почивал? Несравнимата ми интуиция ми подсказваше, че това трябва да е планета от земен тип. Към такава планета се и отправих. Минаха няколко дни в безплодни търсения. Вече се замислях дали да отлitam, тъй като предположих, че този път интуицията ма е изменила. Но случайно на едно дърво, което се намираше недалеч от мястото на кацане, видях изрязан с джобно ножче надпис: „Тук беше Вася“. Беше! А сега къде е? Трябваше веднага да претърся и останалите планети. Влязох в кораба и вече щях да стартирам, когато недалеч с грохот се спусна товарната фотонна нула-ракета. От нея излезе... Вася. Първият ми порив беше да изскоча от кораба и да се втурна към пилота, но като го огледах внимателно, се отказах.

Разбрах, че това не беше Вася. Това беше... матод. Аз успях да забележа ноктите на ръцете му.

Ръката на внука трепна и кафе заля покривката.

Космогаторът увлечен продължаваше:

— Ненапразно загубих цял ден в информатеката. Разбрах, че в далечните покрайнини на Галактиката е имало случаи на стълкновения с матоди — крайно злобни и отмъстителни същества. Природата ги беше надарила със зъл разум и способност да променят в широки граници формата на тялото си. Те можеха според желанието си да приемат облика на всяко животно и даже на човек. Да, да, приятели, не се удивлявайте — даже и на човек! Единственото, което би могло да ги издаде, това са ноктите, които по здравина надминават стоманата.

Аз предадох на матода по радиото, че не мога да изляза, тъй като съм си изкълчил крака, и му предложих заедно с мен да лети към базата. „Вася“, след като се поколеба, се съгласи. Летяхме по успоредни курсове. Аз внимателно следях действията на моя спътник и навреме забелязах, че ракетата започна да се обръща към мен с главните си дюзи. „Ехе, приятелче! — помислих си аз. — Май ти се иска да ме изгориш.“ Корабът ми беше по-маневрен и аз успях да изпреваря матода. Обърнах кораба си и облях с пламък товарната ракета. Обшивката ѝ се топеше като масло. Взрив изхвърли матода от

кабината, но той се изхитри и като пиявица се впи в бронята на моя кораб. Издръжливостта му беше невероятна. Ноктите му оставяха дълбоки бразди по нея. Аз се опитах с манипулатора да го хвана и да го поставя в изолационната камера. Матодът се отскубна и като остави в манипулатора нокътя си, започна бавно да се отдалечава от кораба. Така приключи срещата ми с него.

А сега за истинския Вася. Този лентяй дотолкова се забравил в почивката си, че се озовал в отдавна изминали времена и бил принуден да се върне в реалното време, за да дочака момента, когато ще може да се прибере на базата. Той прекарал няколко месеца на един от спътниците на Юпитер, играейки с аборигените на шашки и на други интелектуални игри. Точно тогава матодът открадна неговата товарна ракета, като се възползувал от нехайството на пилота.

В съседната стая пазя нокътя на матода. Можете да го видите, ако ви е интересно. Моля.

Антоний Ендотелиус със старомодна грация на гостоприемен хазяин пусна гостите пред себе си. Те побързаха да влязат в стаята. Старият космогатор натисна бутона до вратата и дебела стоманена плоча се спусна надолу, като загради обратния път.

На стената пред гостите светна екран, от който иронично се усмихваше Антоний Ендотелиус-младши, старият космогатор, бившият Извънреден инспектор.

— Много сте невнимателни, господа матоди — насмешливо каза той. — Аз знаех за вашата отмъстителност и отдавна ви очаквах. Но кървавото отмъщение не успя по ваша вина. Преди всичко — издадоха ви ръкавиците, с които скривахте ноктите си. Глупаво! Че кой носи ръкавици в такова време? Аз добре познавам своя внук. Той не следва толкова сляпо модата, че напълно да ѝ подражава. А сега за кафето. Кафето по гуарамски не може да пие никой друг освен мен. Пият го само жителите на Гуарама, които имат свръхустойчив седемслоен стомах. А лулата ми? Тютюнът, който пуша, е от дървесината на псевдодъба. Димът от моята лула е необикновено силен. Веднъж от този дим загина един космически кашалот. А вие хвалехте аромата на дима. Нова глупост.

Затворените в стаята матоди беснееха. Те с тяло удряха стените, драскаха с нокти и виеха така ужасно, че това даже и през бронираната врата изглеждаше страшно.

— Оставям ви и, надявам се, ще ми простите — усмихна се Антоний Ендотелиус. — Ще отида да съобщя в Централния съвет за своя улов. Нека изпратят комисия.

Публикувано във вестник „Орбита“, брой 20/1980 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.